

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доцент д-р Христина Стефанова Харизанова-Бартос;*
ВУ / научна организация: УНСС
Научна специалност: ПН 3.8. Икономика, "Икономика и управление"

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен*
„доктор“ *по научна специалност в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Антон Антонов Кръстев*
Тема на дисертационния труд: *Влияние на икономическите дейности върху*
качеството на атмосферния въздух

Основание за представяне на становището: *участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 537/02.03.2020 г на Ректора на УНСС.*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра Икономика на природните ресурси /Бизнес факултет на УНСС по научна специалност съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 679/27.03.2017 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 27.02.2017-27.03.2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от увод, изложение, представено в три глави, заключение, списък на използваните литературни източници и приложение. Той обхваща 151 страници, от които 146 страници изложения, 6 страници списък на информационните източници и 5 страници приложение. Изложението съдържа 21 фигури, 31 таблици и 2 приложения. Използваната литература включва 86 източника, от които 8 на български език и 76 на английски език.

Обектът на научното изследване е качеството на атмосферния въздух в следствие икономическите дейности в България, а предметът са икономическите дейности и влиянието им върху качеството на атмосферния въздух. Целта е кратко и ясно формулирана, а именно: изследване и оценка на влиянието на икономическите дейности върху качеството на атмосферния въздух в България. За нейното постигане са заложили три задачи, декомпозирани и в следствие изпълнени в дисертационния труд. Формулираната теза е, че представителите на икономическите дейности в България влияят негативно върху качеството на атмосферния въздух по различен начин във всяка отделна област. За справяне с този проблем е необходимо те да прилагат комплексни мерки, чрез които да повишат своята устойчивост, престиж и икономическото си благосъстояние. Необходимо е и държавните политики да се прилагат на секторно ниво, като по този начин по-лесно ще могат да бъдат контролирани икономическите сектори, заедно с техните дейности от гледна точка на

влиянието им върху качеството на атмосферния въздух. Формулираните хипотези са 3 и са потвърдени в хода на изследването.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторант Кръстев последователно разглежда проблемите свързани с опазването на качеството на атмосферния въздух, като се базира на задълбочено познание на видовете замърсявания и тяхното влияние, както на териториален аспект, така и върху отделните елементи на екосистемите. Първа глава е разработена целенасочено с качествен анализ и критичен поглед на връзките породени от икономическите дейности и нивата на замърсяване на атмосферния въздух. Добро впечатление прави, високият стил на изказ и познанията, базирани на синтезираните авторови виждания и собствените оценки на докторанта. Изведените добри практики в тази глава са основа за бъдещи научни изследвания, които да могат да оценят как тези практики биха могли да се приложат в България.

Втора глава обхваща преглед на възможни методи, които биха могли да подкрепят хипотезите на дисертационния труд, а с оглед на достъпната информация са подбрани тези методи, които биха могли да се приложат и анализират. Докторантът показва умения да извежда и прилага самостоятелно статистически методи, чрез които да предостави достоверна информация за анализ. Основните методи на които е базирана дисертацията са както качествени, така и количествени, като са обяснени на добро ниво.

Трета глава представлява обширна оценка както на статистически данни, така и на стратегически оценки. На тази база са разгледани последователно – 1) Анализ на основните замърсители на атмосферния въздух в България, 2) Анализ на връзката между БВП и качеството на атмосферния въздух в България, 3) Взаимовръзката между развитието на икономическите сектори в България и нивото на емисиите въглероден диоксид, 4) Анализ на нефинансовите предприятия от икономически дейности в България и 5) Анализ на разходите, данъците и инвестициите за опазване и възстановяване на околната среда. Висока оценка заслужават прилаганите модели, които извеждат основните връзки между бизнес дейностите и нивата на замърсяване на въздуха, като умело се надграждат достиженията на приложената методология и връзката между икономическия прогрес и качеството на атмосферния въздух в България.

На основата на изведените резултати са представени конкретни насоки за ограничаване на замърсяването на въздуха спрямо основните икономически дейности.

Поставените задачи са обвързани с основната цел на дисертацията и тяхното обосноваване и изпълнение е в синхрон с изследователските хипотези.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

- Основните приноси могат да бъдат обобщени по следния начин:
 1. Синтезираните теории, които са пречупени през погледа на докторант Кръстев обхващат в дълбочина връзките между икономическите дейности и качеството на атмосферния въздух.
 2. Критичния поглед върху прилаганите политики открояват механизмите на действие по отношение на околната среда, както в България, така и в други страни в и извън Европа.

3. Адаптираната и приложена методология дава възможност за интерпретиране на резултати свързани с промените на качеството на въздуха настъпили поради икономическите дейности, тяхното развитие и териториалния аспект на проблематиката.
4. Изведената връзка между БВП, БДС и технологичния прогрес е добра основа за насочване на вниманието на учените в областта на взимането на конкретни мерки за преодоляването на проблеми свързани с околната среда и в частност проблемите касаещи качеството на атмосферния въздух.
5. Практическият поглед върху развитието на основните икономически дейности в България през последните години показва възможността да се оцени нагласите на бизнеса да отговори на предизвикателствата свързани с опазване на околната среда.
6. Изведените практики могат да бъдат използвани след адаптация от различни икономически специалисти с цел тяхното прилагане за ограничаване на негативния ефект от дейностите водещи до влошено качество на атмосферния въздух.
- Приносите, изведени в дисертационния труд съответстват с достиженията в разработката и са изцяло негова заслуга, като са продукт на задълбочени познания в областта на управление на качеството на атмосферния въздух и връзките с икономическите дейности.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените за становище публикации обхващат отделни части на дисертационния труд и представляват самостоятелни рецензирани разработки.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът включва основните достижения на дисертационния труд и е разработен, съгласно изискванията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Смятате ли, че на този етап, бизнесът в България обръща необходимото внимание по отношение на проблемите свързани с опазването на атмосферния въздух и кои сектори следва да задълбочат усилията си?

Препоръчвам на докторант Кръстев да продължи да се занимава с наука, тъй като е изграден млад научен работник и показва задълбочени познания и възможност да анализира самостоятелно проблематика свързана с опазването на околната среда.

Допълнителна препоръка е да продължи с публикационната дейност, като се насочи към списания с висок престиж, а също и така да публикува съвместни разработки с други колеги.

8. Заключение

Въз основа на научното изследване, обобщения, изводи и препоръки, направени от докторанта, считам че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за учебната дейност на УНСС и неговото приложение, което ми дава основание да го оценя положително и да предложа на почитаемото Научно жури да присъди на Антон Кръстев образователната и научна степен "доктор" в Професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност "Икономика и управление /Екоикономика/".

03.05.2020 / София

Подпис: